

Дзвоник

№93

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 7 рік видання, грудень, 2014 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 93, 2014 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Тереза Шендрою
Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * гумор

Дзвоник завжди радо прислуха-

ється до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

СВЯТА ЗОРЯ

Ніч свята, ти така урочиста,
Не забула про тебе земля,
Крізь віки нам горить промениста
Неповторна Різдвяна зоря.

О, яка вона мила й прекрасна,
В ній надія, спасіння, життя.
Її промінь чудовий і ясний
Викликає в душі почуття.

Підніміть до небес ваші очі,
Подивіться, яка там краса!
Там ця зірка від темряви ночі
Направляє людей до Христа.

Я стою і на неї дивлюся,
Як на вісницю миру й добра,
Це ж вона в Назарет до Ісуса
Мудреців за собою вела.

Дивне світло від зірки тієї
І сьогодні нам гріє серця,
Як я хочу, подібно до неї
Направляти людей до Христа.

Хоч маленьким промінчиком бути,
Для народу, що гине в гріхах,
Щоб побачили стомлені люди
До Христової істини шлях.

Чудодійна ця зірка Різдвяна,
Як маяк, на землі нам дана,
Хай і вам, дорогі християни,
Буде прикладом добрим вона.

КОЛЯДКИ

ЗІЙШЛА ВЖЕ ЗОРЯ

Зійшла вже зоря на небозводі,
Проміння ясне на землю шле,
Мудреців зі сходу, царів багатих,
До Вифлєсму вона веде.

Підім зі світом ясної зорі,
Де Боже миле лежить Дитя,
В вертепі біднім, в яслах на снізі,
Де спочив Спас наш, Давець життя.

Вже Херувими співають пісню:
«Богові слава, спокій людям,
Що добру волю для Бога мають,
І добре серце носять в грудях».

Земля Юдейська – наша Україна,
Вертеп убогий – наші серця.
Мир їм приносять і щастя неба
Дитятко Боже й Маги свята.

В покорі Духа, в серцях обнові
Спішім зложити й дари свої,
Дитятко Боже, прийми їх, молим,
Прийми, Ісусе, в любові Твоїй.

ВСТАВАЙ, ВСТАВАЙ, ГОСПОДАРЮ

Вставай, вставай, господарю,
Та в віконце спогляди.
Звізда сіяє, Христа вітає
Серед народу на землі.

Вона спустилась над Вифлєсмом
Сяйвом ясным до Христа.
Діва Марія Сина повила –
Для нас всіх радість принесла.

І по невидному ягнятку
Подарок взяли пастирі.
Аби Христа до рук оддати,
І щоб вклонитись до землі.
Діва Марія повиває,

А Йосиф гріє пелени.
І херувими піснь співають
Свому Творцеві на землі.

А пастирі поклонились
І обняли мале Дитя.
Воно простерло рученята –
Благословляє пастиря.

А в цей час далеко із Сходу
Повстали три царі.
Лукавий Ірод теж проснувся –
Його збудили вартові.

«Вставай, царю, та збирайся,
В гості до тебе царі прийшли.
Тільки ти ними не утішайся –
Погану звістку принесли.

Кажуть, що десь-то народився
Цар царів і Бог Богів».
Заздривий Ірод від цього слова
Зашпротався і зомлів.

А потім Ірод спам'ятався,
І ласкаво мовив царям:
«Як знайдете, то знов зайдете
І я йому поклон оддам».

І ягнятко і козлятко,
Три царі і пастирі,
І херувими і серафими
Схилились низько до землі.

Слава, слава, що народився
Одкупитель наших гріхів.
Слава, слава, що з'явився
Господь слави од віків.

Слава, слава, навіки слава,
Слава Богу і Творцю.
Народженому у вертепі
Слава Ісусові Христу.

Здоровим всіх з Різдом Христовим.
Бажаєм щастя і добра.
Многая літа, благая літа,
Многая благая літа.

Марія ЧУБІКА

«ЗИМА, СКРАДАЮЧИСЬ, ПОВІЯЛА КРИЛОМ І СНІГОМ – БІЛЮ БІЛОЮ – ЇЇ ПОКРИЛА»

Олена ПЧІЛКА

Ось і наступила зима, яку дітки дуже чекали. Одного ранку в повітрі почали свій танок білі пухнасті сніжинки. Вони ліниво стукалися на землю і вкривали її сріблястим килимом.

Сіро-чорні дерева одягнулися у білі мантиї, мов сторожі у білі кожухи, а сніжинки все падали і падали, звисали гілки під їхнім тягарем, але не сердились, а раділи, виблискуючи кристалево.

На такому чудовому фоні природи, можна побачити горобчиків, синичок і снігурів, які збираються зграями та шукають для себе поживи. Добрі діти поставили для них годівнички із крихтами хліба, насіння та зернин.

Біла зима принесла із собою і морози, які без рук малюють на вікнах, мов майстри-художники, прекрасні візерунки, одягають льодовою корою дерева, розмальовують малюкам носики і щічки.

Не злякалися морозу ні кущі калини, на яких горять, мов жар, їхні плоди і ніби запрошують дітей поласувати ними. Вони дуже смачні приморожені.

Лютих морозів не злякалися ні звірі: ведмідь-Бурмило ссе собі лапу в барлозі, господиня-білка гризе горішки в дуплі, а зайчик-побі-гайчик стрибає і так нагрівається.

Не злякалися зими і діточки, а наперекір їй радіють, бо катаються на саночках та ковзанках, ліплять снігові баби, кидають сніжками. Хоча лютий мороз і жалить, мов кропивою, їхні обличчя, вуха, руки, вони не бояться його.

Зимою сонечко менше нагріває землю, а в дні снігопаду десь ховається за густими, розсіяними по небу, хмарами, з яких стелеться і сиплеться іскристий лататий сніг.

В такі дні лисиця приходиться близько в село, щоб десь рябеньку курочку вкрасти і поласувати нею, але там на варті собаки хитріші за неї і вона повинна «дати драла, щоби шубка не порвана».

Старші теж радіють білій Принцесі, радіють снігу та морозу, бо земля перемерзне, згинуть різні шкідники, грунт насититься водою – то буде багатий урожай. Дай Бог!

Людмила МИХАЛЕЙКО

СВІТЛІ ПРОХАННЯ...

Хоч тепло й затишно у ліжку,
Не буду спати ані трішки.
Стараюсь навіть не дрімати,
Щоб Миколая впильнувати.

Бо він прийде, обов'язково!
Завжди я вів себе зразково
І вчуся тільки на відмінно.
Прийде, прийде і неодмінно.

Батьків, дорослих поважаю,
Усім, хто просить помагаю,
Щей ввічливий, як і годиться,
Та й не лінуюся трудиться.

Про всіх дітей Святий цей знає,
Добра й заслуг не забуває.
Несе усім в своїй торбинці
Дарунки й солодкі гостинці.

От, тільки мама все казала
Сестрі, щоб та не пустувала,
Бо Миколай це баче й чує
Й для неї різочку готує.

Тому, хотів я попросити –
Дарунок мій на двох вділити.
Дідусь і бабуся – щоб не хворіли.
Татусь і мама – в злагоді жили.

А ще поклав я під подушку –
Пряник, яблуко і грушку.
Нехай дарунок мій візьме
І в ліс звіряткам віднесе.
Ой, в вухо хтось мені шепоче,
А борода щоку лоскоче.
Ось зараз я й відкрию очі...
Повіка слухатись не хоче.
Все ж, щедрий-добрий Миколай!
Прохань моїх не забувай.
Та ще й на другий рік прийди,
Радість і щастя для всіх знайди!

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ПРИГОДИ ЛІСОВИХ ДРУЗІВ

Вибори нового радника

(Продовження з минулого числа)

Лісовий народ недолюбляв Микиту Хитрого, бо зараз не було звіра, якого б він не обвів округ свого хвоста бодай один раз, а відколи став царським радником, то так погордів, що рідко коли й на «добридень» відповість. Тому в запалі всі розкричались: одні «Смерть зрадникові!», інші «В тюрму його, в кайдани!», а ще інші «На великі муки!», але потрохи клекочий гнів згасав, звірі почали пригадувати собі добрі поступки Микити, бо що ж не говорять, він мав і багато заслуг, і так потроху-потроху втихомирились, бо як засудять на смерть, чи на тяжку кару свого однолісничанина, це ж було б великою ганьбою для такого демократичного народу, як вони!

– Шановна громадо, тепер, коли ви всі дізнались про зрадницький вчинок царського радника Лиса Микити Хитрого вирішуйте як будемо його карати, – сказав цар Ведмідь Бурмило Заспаний.

– Перш за все, Вельмишановний Бурмило Заспаний, вам треба вибрати з-поміж

нас нового царського радника! – сміло сказав Вовк Карпо Швидкий, який уважав, що йому належала б ця посада.

– Треба, треба, їй богу треба! – підтвердив Кабан Данило Іклатий, який уважав, що тільки він достоєн такої високої посади.

– Певна річ! – підтвердив вельможа Бурмило.

– Без царського радника не судити зрадника! – тьохнув Соловей Кирило, який тільки що прилетів на раду.

Лісова громада вибухнула сміхом від такого римування.

– Ну, чекаю ваших пропозицій, – додав вельможа Бурмило.

– Хай буде Вовк Карпо Швидкий! – крикнув Заєць Сидір Боягуз, який в останній час завів у велику приязнь з Вовком.

– Як буде Карпо радником, Сидір стане скарбником, – тьохнув знову Соловей на веселість громаді, бо

багато звірів знали, що Вовк Карпо обіцяв Зайцеві Сидіру посаду царського скарбника, якщо той підтримає його зайняти посаду Микити Хитрого.

– А чому б не бути Данилу Іклатому?! – крикнув Іжак Панас Голка, який не долюбував Вовка бозна з яких причин.

– А ви про мого Ярему забули?! – крикнула Борсучиха. – Хіба він даремно свою

кровцю у боях проливав?

– Цить стара! Моя справа воювати, а не вилежуватись в царських палацах! – тупнув ногою Ярема.

І так одні звірі почали підтримувати Вовка Карпа Швидкого, інші Кабана Данила, а ще інші Борсука Ярему – така колотнеча, що не дай бог, але вибори є виборами, на котрих виборах немає гармидеру?..

– Шановна громадо! – крикнув щосили вельможа Бурмило.

– Увага! – тупнув ногою Ярема Борсук.

– Я хотів, щоб ви вибрали царського радника, але щоб не сварились між собою, бо виберу його я.

В одну мить гамір затих, громада чекала з нетерпінням дізнатись кого вельможа Бурмило назве царським радником.

– Шановна громадо! Ми, Лісовий Цар Ведмідь Бурмило Заспаний, син Бурмила

Тихого, внук Бурмила Доброго і правнук Бурмила Славного, сьогодні такого і такого дня, такого і такого місяця, такого і такого року ставимо на посаду царського радника Оленя Семена Рогатого.

– Семена? – здивувався Вовк Карпо Швидкий.

– Рогатого? – трохи не скрикнув Кабан Данило.

– Кому не до вподоби хай, виїде на перед і скаже, що і як.

Громада мовчала.

– Ну, тоді вітайте царського радника Оленя Семена Рогатого!

– Віват! – крикнув Ярема Борсук.

– Віват, віват! – загула громада.

– Радіють всі племена за радника Семена, – тьохнув Кирило Соловей, щоб розвеселити громаду.

Марія ДЯЧЕНКО

Абетка доброти

Е (вересень, береза, деревце)

Всім відома буква «Е»

У таких словах живе:

Небо, сонце, день, метелик,

Берег, вересень, портфель,

Вітерець, береза, клени,

Деревце струнке зелене...

Доброта в словах і справах –

Добрим людям – честь і слава!!!

Є (єнот, єдиний, єдність)

Така гарна буква «Є»!

Не в єдинім слові є.

Пісню крихітки єнота

Заспіваємо по нотах,

Бо єнот дружити вміє,

Кожній посмішці радіє!

Єдність радості й любові

В його пісні, в добрім слові.

Василина ГОЛОВЧУК

РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК

Я давно вже знав, що подарунки під ялинку ставлять родичі, а не дід Мороз, але любив вірити у чудеса, в казки і у діда Мороза – чому би ні?

Напередодні Різдва Христового після обіду

я завжди лягаю спати, щоб увечері не дрімалося і родичі взяли б із собою до церкви на «осоношне», нічну молитву.

Засинаю таким твердим сном, що родичі не змогли ніяк розбудити. Вони стояли біля мене, дивилися як я всміхаюся, плачу, щось там бурмочу, а деколи навіть і не дихаю.

Мама збентежена: як може здоровий хлопець так захворіти? Батько просить залишити мене, щоб добре виспався, а тоді і розкажу куди ходив, що бачив, що завдало йому сміятися із сльозами. Це розповіли мені родичі, коли прокинувся і почав розповідати мій сон.

Надворі почався такий шум, що примусив мене піднятися з ліжка та підійти до вікна, щоб глянути, що там сталося.

А там таке твориться! Притуляюся до вікна і бачу, колишні мої зайчики-кролики привезли мені ялинку і усіма силами стараються підняти її із санок. На допомогу приходять колишні собачки Азорел, Вертихвостик та Сірко. Вони принесли і прикрасу, щоб повісити на ялинку. Лиска та Мурка киця також прийшли на допомогу, і триногий зайчик пришкольгував, якого колись я виздоровив.

Тут звилася і білочка, яку я зимою годував горішками в нас на поді таємно від родичів, щоб не сварили, а також прилетіли синички та голуби, щоб не залишилися в боргу, бо їй діставалося від мене зернят та хліба. Під ялинку прийшов і старий їхак із двома маленькими на плечах, якого я колись кормив молоком.

На самій вершині ялинки звилася зіронька, за яку я так переживав, що впала із неба та розбилася. Мені здавалося, що вона помітила мене у вікні, засіяла, наче посміхнулася мені і прошептала: «Оставайся завжди таким благодущним хлопцем і з таким великим серцем, де знаходяться місця стільки друзів».

Тепер я навіть забув і дихати, тільки сміявся потихоньку із сльозами на очах та ахкав раз по раз, щоб не налякати моїх казкових гостей.

Тепер ялинка-красуня стоїть серед подвір'я, а мої друзі розпочали навколо неї танок так, що навіяли снігу, який злітав на ялинку, наче якась-то прикраса. А потім все

більше і більше вкривав все навкруги. Ялинку та моїх друзів вкрив білою ковдрою, щоб їх ніхто не бачив, або щоб зігріти.

Прокидаюся, вибігаю надвір, а там таки хуртовина, через сніг нічого не видно, а, можливо, через мої сльози бачу лише те, що мені хочеться.

Що там, де стояли ялинка і мої нічні гості, снігу менше, ніж далі на подвір'ї.

Скажіть ви мені, як не вірити у чудеса,

П. ОЛІЙНИК

День Різдва

Велике свято – день Різдва –
 Ми відзначаєм знову,
 Бо із народженням Христа
 Відкрилась в рай дорога.
 Прийшов на землю Божий Син,
 Дитям у світ родився,
 Його в домах не прийняли –
 Знайшов у яслах місце.
 Чудову вістку пастухам
 Приніс із неба ангел:
 «Радійте, бо сьогодні вам
 Доба настала славна.
 Родився вам Еммануїл,
 Приніс усім свободу.
 Хвала Творцеві в вишні,
 Мир на землі народам!»

* * *

Не знала Марія в ту радісну ніч,
 Що то наша мрія в обіймах її,
 Синочка до серця свого пригортала,
 Не знала Марія, не знала, не знала.
 Не знала Марія, та знав Божий Син,
 Що людство від смерті врятує лиш Він.
 Слова всі про Нього у серці ховала,
 Не знала Марія, не знала, не знала.
 Не знала Марія. Прийшли ті літа,
 Коли, наче сина, обняла хреста.
 Скривавлене древо сльозами вмивала.
 Та в ніч ту Різдвяну Марія не знала...
 Не знала Марія, та знають усі:
 За нас був розп'ятий Христос на хресті,
 Аби наші душі з Ним вічно співали,
 Аби наші душі недолі не знали.
 Підемо від світу, від бідних ясел
 Туди, де Він руки невинно простер,
 Впадемо до ніг, як Марія упала,
 Щоб наша душа з Ним розлуки не знала.

* * *

Вся Україна співає,
 Нині кругом торжество...
 Друзі, і ми вас вітаєм
 З славним Господнім Різдвом!
 В небо хай лине хваління –
 Нам народилось Дитя.

В Ньому ми маєм спасіння,
 Маємо вічне життя!
 Тіштеся! Щиро співайте
 Славу Ісусу Христу!
 Мир на землі сповіщайте,
 Бог дасть вам радість святу!
 Автор невідомий

Різдвяний подарунок

Ангельські хори співають,
 В небо їх пісня летить,
 Це вони Спаса вітають
 Того, що в яслах лежить.

Серцем дивлюся і чую
 Співи, що в небі звучать,
 І з пастухами прямую
 Дивне Дитя привітатъ.

Я поклонюсь Йому щиро,
 Чашу спасіння прийму,
 Серце своє, а не миро
 Дам в подарунок Йому.

Хай Він поселиться в ньому,
 З ним буде легше мені,
 Тільки Йому, більш нікому,
 Хочу служити всі дні.

* * *

Дивна ніч Христового Різдва
 Принесла спасіння всьому світу.
 Полилась мелодія жива –
 Благодать Нового Заповіту.
 А літа пливуть без вороття,
 День сьогоднішній уже згасає.
 І минуле, й наше майбуття
 Сам Христос в руках Своїх тримає.
 Слава Богу в небі й на землі.
 Мир всім людям і благовоління.
 Світло заясніло уві млі,
 Що сліпих оновлює прозрінням.
 Полоненим – воля і життя...
 Чуєте? Син Божий народився!
 Цар Царів – оце мале Дитя –
 Світові у тілі об'явився.
 Хай зоря Христового Різдва
 Принесе у серце вам спасіння,
 А свята мелодія жива
 Душу сповнить радістю й хвалінням!

**Назву вірша ви дізнаєтесь,
якщо розкодуєте загадку
їжачка-математика
на сторінці 11.**

Ось, питання в мене є,
Дід хай відповідь дає:
Звідки втому дерева мають,
Коли й з місця не рушають!?

Прагну все я з'ясувати,
Про дерева розпитати:
Як дізнатись, що воно
Спить недавно чи давно!?»

Дід дивився й дивувався,
Що крутько сам вгамувався.
Він про все на світі знає,
Хай онук лишень питає.

Це непосидлеве хлопча
Любе побігать до схоча.
Не догнати, не зловити,
Геть не можна зупинити!

Побігайко наш синок,
Пішов бавитись в гайок.
Чемно всівсь на пеньок
І зловив жовтий листок...

«Вчора дід мені казав,
Коли я майже засинав,
Що цілу зиму, восени,
Дерева сплять аж до весни.

Вітер крони роздягає,
Дощик гілки їм вмиває:
Деревцю спочити треба,
Щоб зростати аж до неба!

Хоч я теж люблю поспати
Й дітям треба підростати,
Та чомусь мені завжди
Сняться лиш короткі сні!?

ЗАГАДКА ЇЖАЧКА - МАТЕМАТИКА:

Щоб непосидливий крутько-побігайко в гаю не галасував,
Назву віршика дотепний їжачок-лісовичок закодував...
Любі діти, ви ж кмітливі, швидко нам допоможіть!
Розмалюйте, порахуйте й назву віршика – впишіть.

$3 - 2 = \text{В}$ $6 + 8 = \text{Е}$ $6 + 4 = \text{Л}$ $15 + 2 = \text{Я}$

$3 + 4 = \text{Р}$ $9 - 5 = \text{И}$ $20 - 5 = \text{О}$ $4 + 1 = \text{С}$

$7 + 2 = \text{Д}$ $5 + 3 = \text{А}$ $11 - 9 = \text{Ь}$ $9 + 3 = \text{Т}$

$12 - 1 = \text{І}$ $2 + 1 = \text{З}$ $10 + 6 = \text{П}$ $1 + 5 = \text{Ю}$

$6 + 3 = \text{М}$

Підказка: Розв'яжіть приклади. Отриманим результатам (числам) відповідають літери справа. Замість чисел у кросворді впишіть відповідні букви.

Усім подяка та вітання за наполегливі старання!
Хто вмів все порахував, складну загадку розгадав.
Дізнався віршика названня лиш той, хто справився з завданням.
Молодці! Нових вам відкриттів та гарних успіхів у навчанні!

Дід та його непосидливий онук, який іще не вмів рахувати, математик - їжачок та автор рядків – Людмила МІХАЛЕЙКО.

Корнелій ІРОД

ГРУДЕНЬ

Настав грудень – перший місяць зими, а останній місяць року. Він здебільшого похмурий, сніжний, а зима повертає на мороз і підказує, що спливає ще один рік. Проте є й багато причин оптимізму: як-не-як, сонце вже йде на літо, бо після сонцестояння (22 грудня) день поступово росте аж до літа (21 червня), кілька веселих грудневих свят (Миколи, Різдва Христового, Нового року і ін.) освітлюють зимові дні, а для учнів надходять довгождані зимові канікули. Правда й те, що через різні календарні стилі (старий та новий), не всі стрічають Різдво в грудні – за новим стилем, 25 грудня, а за старим, аж у січні, коли за новим стилем святкується Йордан; однак, ті, котрі держуться старого стилю, стрічають Новий рік за новим стилем, так як ті, які прийняли новий стиль, святкують Великдень за старим стилем...

Щодо сучасної назви першого місяця зими, як уже згадувалося, колись **груднем** називався передостанній місяць року, тобто нинішній листопад. В давньоруському літочисленні зима починала **студнем** (у білорусів і досі останній місяць року називається **студзен**). Правда й те, що поруч із **студнем** існувала й назва **груднь** і означала «нерівний, покритий грудками шлях».

З-поміж багатьох регіональних назв першого місяця зими (**лютень, хмурень, стужайло, грудень, студений, мостовик** і ін.) упорядники сучасного офіційного календаря України зупинились на одній – **грудень**.

Слід підкреслити, що подібні назви зустрічаються і в інших слов'янських народів: у поляків – **грудзєнь**, у сербохорватів – **грудан**, а в словенів – **груден**.

На Закарпатті жодна з перелічених назв невідома. Тут для грудня користуються лише двома термінами: **мочавець** і **андрієць**, бо грудень і мокрий чи мочавий, і святкується в ньому (13 числа за старим стилем) день святого апостола Андрія Первозваного.

В інших європейських мовах збереглася давньоримська назва **децембер**, що в перекладі, як ми й іншим разом про це говорили, означає десятий місяць року; ця назва з тих часів, коли рік починався в березні й кінчався в лютому. У наш час січень починає календарний рік, а грудень завершує його.

Щодо народного прогностика у зв'язку з грудневими святами й цього разу їхній порядок піде за ста-

рим календарним стилем. Ось кілька з них:

Введення Пречистої (4 грудня).

Як Введення мостить мости, а Микола (19) забиває гвіздки, то люта зима буде.

Як буде на Введення в сліду вода, то на Юрія трава.

Введенські морози ще зими не роблять.

Катерини (7).

З приходом Катерини люди сподіваються на люті морози.

На святу Катерину ховайся під перину.

Катерина по воді, то Різдво по льоді.

Андрія (13). В цей день жінки намагаються не пекти хліба, не шити й не прясти.

На Андрія треба кожуха-добродія.

На Андрія робиться дівицям надія.

– Я, святий Андрію, конопельки сію, дай же, Боже, знати з ким весілля грати.

Наума (14). У давніші часи шкільний рік починався взимку – першого грудня. Це була найзручніша пора, коли сільські діти мали змогу здобувати освіту. Батьки відводили дітей до школи саме в це свято, бо «Пророк Наум наведе на ум». – Батюшка Наум, виведи синка на ум.

Прийшов Наум – пора братися за ум.

Варвари (17). У цей день дівчата готують вареники з маком чи сиром.

Коли на Варвари мороз приліз, то ховай сани, а витягай віз.

Яка погода на Варвари, така і на Різдво.

Який день на Варвари, такий і на Сави.

Дерева в інеї – урожай на фрукти.

Якщо на Варвари гострі морози, то на зиму готуй вози, а якщо розтане, то кажи оглянути сани.

Сави (18). З цим святом пов'язано багато жартівливих обрядів.

На Сави жінки збиралися в рукодільницькі гурти, бо прийшла пора «і савити, і варварити, і куделю кучматити». А хто не працював, то казали:

Савила та варварила і сорочки собі не справила.

Сави і Варвари на мені сорочку обірвали.

Сава приїхав на білих санках.

Варвари ночі увірвали, а Сава став день

доточувати.

**Сава мостить, а Миколи гвоздять.
Савка бідний, Микола багатий.
Сава – батько зимового Миколи.**

Миколи (19). Зимового Миколу відзначають особливо врочисто. Вважається, що він захисник усіх бідних і знедолених. Та найбільше люблять його діти, для яких він почесний охоронець, але й тому, що приносить їм різні довгождані подарунки.

Особливою повагою користується ікона Миколи Чудотворця. Вона знаходиться чи не в кожній хаті, оскільки, як уже мовилося, він захищає усіх бідних та знедолених.

На Миколая хлопці вже починають домовлятися про колядки.

Після Миколи пшениця вкріє поле.

Хвали зиму після Миколи.

Як впаде великий іній – на гарний врожай хліба.

Як на Миколу піде дощ, то врожай на озимину.

Ганни (22). Від Ганни зима набирає розгін.

З Ганниного дня жінки починають готуватися до Різдва.

На Закрпатті не прядуть, головні ті, в кого боліла голова.

Яка Ганна до полудня, така зима до кінця грудня.

Яка Ганна до ніченьки, така зима до весноньки.

Тихий і безвітряний день – на врожай садовини.

Томи (29). Також холодний день.

Прийшов Тома – сиди вдома.

Добре говорив святий Тома, що в грудні найліпше сидіти вдома.

Також дуже цікавий аграрний прогностик і мудрі вислови пов'язані з ним:

Весна була суха – зима буде на сніг глуха.

Як зазиміє, то жаба оніміє.

Зимове сонце, як мачушине серце: світить та не гріє.

Зимовий деньок, як комарів носок.

Грудень землю грудить і хату студить.

Грудень – не брат, а морознеча – не сестра.

Хоч мороз і припікає, зате комарів немає.

Якби не зима, то б літо було довше.

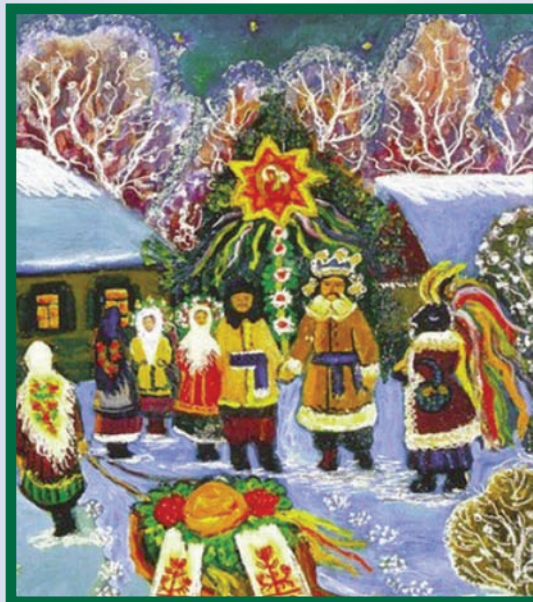
Той взимі голодує, хто літо гайнує.

Важко влітку без корови, а в грудні без козушка.

Грудень – кінець року, а початок зими.

Прийшов грудень – приніс студень.

Який перший день грудня, така й уся зима буде.

Грудень холодний, сніжний та з вітрами – на врожай.

Миготять зірки в небі – на сніг.

Якщо вночі буде іній – вдень сніг не йтиме.

Багато інію на деревах – буде багато меду.

Якщо мовчать кімнатні птахи – перед метелицею.

Якщо ворони вранці сидять на верхівках дерев і каркають – буде метелиця й мороз, вместились на середньому й нижньому гіллі – чекай вітру, на землі – потепліє, улаштували «ігри» в небі, перекидаються через голову, різко шугають донизу і знову вгору – за два-три дні буде хуртовина.

Сова кричить – холод накликає.

Збіглися хмари в одну купу – чекай негоди.

Коли ліс узимку почорнів, слід чекати відлиги чи бурі.

Дим без вітру стелиться по землі – випаде сніг або потепліє.

Горобці ховаються у затишок – під дах чи залазять у купи хмизу – на мороз і заметіль.

Галки збираються великими зграями і сильно кричать – на ясну погоду і мороз.

Кіт шкрябає підлогу – на вітер і завірюху, дере стіну – на негоду, лежить черевцем догори – на відлигу, згорнувся в клубочок і вткнувся писком у лапки – на мороз.

Дзвенить у вухах – на відлигу.

Якщо взимку сніг лягає рівно – літо передбачається сухе, якщо гребенями, то вологе.

Сніг по коліна – буде врожай.

Якщо взимку вітер подув з півночі – буде дуже холодно, зі сходу – на мороз.

Якщо зима не настала в грудні й січні, то вона не настане до 10 лютого.

Зима морозяна з великим снігом передвіщає гарний врожай хліба.

Отже грудень починає зиму, але й завершує рік. А з нагоди Різдва та Нового року згадуємо, яким був сплинутий рік, що ми встигли зробити і тішимося ідеєю, що в наступному році буде краще. Під час веселих свят спалахують вогні ялинки, бажаємо одне одному щасливих і сонячних днів, бадьорого настрою, міцного здоров'я, успіхів у всьому, а оскільки для дітей це дні Різдвяних вакацій, вони нетерпляче ждуть подарунків від доброго Діда Мороза...

І граємося, і вчилимося!

МІСЯЦІ РОКУ

(До теми виховання увічливості і поваги)

1. Прочитайте (послухайте) казочку «Місяці року»:

Колись давно в одному селі жила бабуся. Пішла вона в ліс по ягоди. Побачила велику печеру, зайшла, а там – дванадцять хлопчиків.

– Бабусю, а котрий із нас найкращий? – Запитали місяці-хлопчики.

– Усі ви гарні, – відповіла бабуся. – Січень сніговий, у січні йде сніг. У березні береза цвіте. У квітні цвітуть квіти, у травні трава зеленіє, а в жовтні листя жовтіє... Усі ви дуже гарні!

– Іди до нас ближче, бабуся. Коли ти нас усіх так щиро любиш, то ми всі разом тобі подякуємо. У твій кошик насиплемо багато золота.

Взяла бабуся той важкуватий кошик, прийшла додому, поставила на стіл і каже своїм дітям:

– Подивіться, що я вам принесла. Тепер ми не будемо бідувати. – Побачили діти стільки золота і дуже зраділи.

На другий день прийшла до бабусі сусідка, побачила стільки золота в неї і спитала її:

– Бабусю, а хто вам дав стільки золота?

Бабуся розповіла їй, як збирала ягоди в лісі і як дванадцять хлопчиків-місяців нагородили її.

Побігла і сусідка в ліс, побачила печеру, зайшла та й каже:

– Добридень, хлопчики!

– Добридень, бабуся! – відповіли місяці і запитали її:

– Ану, скажи нам, котрий із нас найкращий?

– Котрий з вас найкращий? – сказала сусідка. – Усі ви негарні. У січні завжди йде сніг. У березні повно болота. У липні гаряче. Ой! Усі ви

негарні.

– Це нічого, – сказали місяці. – Дай нам свій кошик.

Дала сусідка кошик, місяці щось насипали в нього, віддали їй і кажуть:

– Бери кошик, але не дивися в нього, аж поки не дійдеш додому.

Принесла сусідка кошик додому і каже дітям:

– Дивіться, діти, скільки я золота принесла. Тепер нам буде добре.

Коли відкрила кошик, а там – повно каміння!

– Що це? Що це? – закричала сусідка і побігла до бабусі.

– Бабусю, ти мені неправду сказала!

– А ти що відповіла хлопчикам-місяцям, коли вони запитали тебе, котрий з нас найкращий?

– Я їм сказала, що всі вони негарні! – відповіла сусідка.

Тоді бабуся так сказала сусідці:

– Як ти їх похвалила, так вони тобі й подякували.

2. Що запитали місяці-хлопчики бабуся, коли вона зайшла до них в печеру?

3. Огудила чи похвалила бабуся місяців?

4. Чи знаєте ви, якою буває погода у кожній порі року? Як розумієте прислів'я про них:

«Кидай сани, бери віз»; «Весна днем красна»; «Влітку день – як рік»; «В літню погоду і сумний веселим буває»; «Восену – ложка води, а дві грязі»; «Зимою сонце світить, та не гріє».

5. Що відповіла сусідка, коли місяці року запитали її, котрий з них найкращий? Відповідь бабусиної сусідки можна оцінити прислів'ям «Млин меле – мука буде, язик меле – біда буде»?

6. Науку з цієї казочки можна виразити прислів'ям «Не смійся над людьми нині, бо завтра люди над тобою будуть сміятися»?

Подав Іван РЕБОШАПКА

З А Р А Д К И

Цей добрий чоловік
У грудні, раз у рік
До хати завітає,
Чемних дітей вітає,
Дарунки залишає.

(Миколай)

Знають, певно, всі малята,
Що невдовзі прийде свято –
Свято давнє і нове,
Свято гарне, зимове.
Скоро, скоро на поріг
Завітає ...

(жид ппюи)

На столі багато страв,
Закінчили безліч справ,
Бо в кутку стоїть дідух,
Відчуваєм свята дух.
Гостей зустрічаємо,
Колядками вітаємо.

(Рідво)

Вітер хай не шаленіє,
Хай хурделиця не віє.
Не злякались їх погроз!
З нами разом – ...

(Дід Мороз)

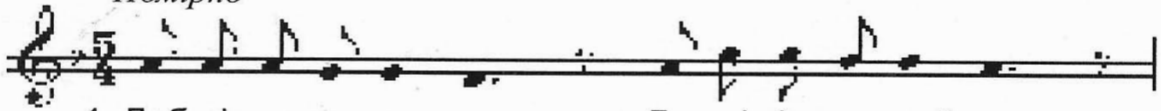
Ми йдемо колядувати

Слова Марії ЧУБІКИ

Музика Івана ЛІБЕРА

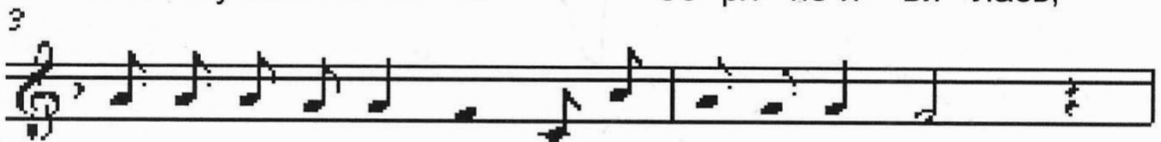
Помірно

Всі

1. Доб-рі хри-сти-я-ни,
2. По-ма-гав їй Йо-сип,
3. Вхо-лод-ну пе-че-ру
4. Па-сту-хам на по-лі

Две-рі від-кри-вай-те,
Щоб ди-тя спо-ви-ла,
Зі-грі-ти ди-тят-ко
Зо-ря по-я-ви-лась,

Нас із ко-ля-до-ю До ха-ти прий-май-те.
Ма-лень-кий І-су-сик, Го-спод-ня ди-ти-на.
Прий-шли віл і ос-лик, Та й ма-ле яг-нят-ко.

С
А

Ста-ла-ся но-ви-на, Що Ді-ва Пре-чи-ста

Т
Б

В хо-лод-ній пе-че-рі По-ро-ди-ла Хри-ста.

– Тьотю, у вас є таке мило, щоб з нього була біла піна?

– Щось не розумію тебе...

– Я купляв і зелене, і жовте, і рожеве мило, а піна завжди була... чорна.

– Петю, що ти можеш сказати про населення Бразилії?

– Там живуть Пеле, Гаррінча... і взагалі вся футбольна команда...

– Що ж це в тебе знову двійка з англійської?

– Вчителька сказала, що ми з нею розмовляємо різними мовами.

– Що ж ти шукаєш Індію в Америці?
– Гм... А я повторюю геніальну помилку Колумба...

– Чому півень на одній нозі стоїть?
– Тому, що коли підніме й другу, то впаде.

– Ти був сьогодні в зубного лікаря?
– Був.
– Ну й що? Зуб більше не болить?
– Не знаю. Лікар залишив його в себе.

– Ти давно граєш у футболу? – запитують у десятилітнього Віті.
А він відказує:
– З дитинства.

СЛУХАЄ ТАТА

Сусідка до семирічного Гриця:
– Кого ти більше слухаєш – тата чи маму?
– Тата.
– Чому?
– Бо він має ремінь.

Розмалюй сторінку

Зроби власними руками!

ПУХНАСТА КУЛЬКА

І як тільки Діду Морозу вдається завітати до оселі й лишитися непоміченим? Якщо хочеш затримати доброго дідуся, приверни його увагу неповторною ялинковою прикрасою.

Тобі знадобиться: картон, барвисті вовняні нитки, намистинки, голка, ножиці, олівець і, звісно, трошки фантазії.

Виготовляючи прикрасу, будь дуже обережним.

Нумо до роботи:

1. На аркуші намалюй рівненьке коло. Такого розміру й буде майбутня прикраса. Виріж кружечок і в центрі зроби невеличкий отвір (приблизно 2 мм).

2. За допомогою голки з великим вушком щільно обмотай основу ниткою, як зображено на малюнку. Виконуй, допоки картон повністю не вкриється вовною.

3. Залишилося найприємніше – прикрась кульку бісером або намистинками, прив'яжи стрічку, почепи на ялинку та милуйся неперевершеним результатом.

Наталія ГОРАЙЧУК

Джерело: газета «Казковий вечір»

Даріус, 3 роки, та Алін Бойчук, 5 років, Негостина

Учні восьмого класу, Балківці